

Tekstiler skriver Danmarkshistorie

Marie-Louise Nosch og hendes forskergruppe på Center for Tekstilforskning forsker i fortidens tekstiler for at udvikle kulturhistorien. Vores forfædre for 2000 år siden gik lige så meget op i deres tøj, som vi gør i dag – men dengang holdt trenden i flere hundrede år ad gangen (foto: Tore Johannesen/Pareto)

Vores forfædre i jernalderen kunne lide stærke farver og striber og tern på deres tøj. Dansk tekstilforskningsmiljø henter ny viden frem af forhistorisk tid

Af Lars Lønstrup, videnskabsjournalist

”Man har i mange år troet, at folk i jernalderen var klædt i triste brune farver. Men vores nye farveanalyser viser, at 80 procent af datidens mennesker bar røde, blå og gule farver. Og at deres tøj bar præg af datidens smag for striber og tern,” siger Marie-Louise Nosch.

Hun er historiker og leder af det tværvidenskabelige forskningsmiljø på Center for Tekstilforskning, der henter ny viden op af historien ved at analysere det tøj, eller rester deraf, som vores forfædre gik med for op til 2000 år siden.

Der er 20 kvindelige forskere på centret, som er 100 procent eksternt finansieret. Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation, som er en del af Det

Frie Forskningsråd, fik øje på det nye forskningsmiljø først og har løbende støttet konkrete projekter. Senest har centret hentet en stor EU-bevilling hjem sammen med seks udenlandske partnere.

Tøj havde stor betydning

Tekstilforskerne på centret kommer fra flere lande, fortrinsvis i Norden, men også i Sydeuropa, og deres arbejde har ændret synet på vores forfædre. Eksempelvis brugte velhavende danskere, der levede for 2000 år siden, store ressourcer på at frembringe deres tøj, fordi dragter også dengang var en vigtig måde at udtrykke identitet og position i sam-

fundet. Der fandtes syersker og en fremherskende stil, som kunne holde i op til flere hundrede år – og dermed betydeligt længere end moden gør i dag.

Når Nationalmuseet til maj genåbner sin udstilling om oldtidens Danmark, kan man få syn for sagen. For her optræder gamle genstande, som Danmarks undergrund har bevaret, og som Center for Tekstilforskning har analyseret og beskrevet.

En plads i kulturhistorien

Forudsætningen for tekstilforskernes arbejde er de specielle danske jordbundsforhold, som har bevaret tekstilerne. Men det er først nu, at man for

Huldremosekvindens dragt fra 95 e.Kr. udstilles på Nationalmuseet og er nu brun. Til højres en computersimuleret model af dragten i den blå og røde farve, som man i dag antager, at dragten havde dengang (foto: Roberto Fortuna (den brune version) og Marianne Bloch Hansen (den farvede))

"Vores mål er at give tekstiler og tekstilproduktion en plads i vores kulturhistorie, og vores forskere arbejder med vidt forskellige perioder. Fra tekstiler i forhistorisk tid til tekstiler efter 2. Verdenskrig."

Forskningsleder Marie-Louise Nosch

alvor kan aflukke dem ny viden ved hjælp af nye, naturvidenskabeligt funderede farve- og fiberanalyser.

"Vi kan nu studere de råmaterialer, der er anvendt, og vi er også kommet tættere på de komplicerede forarbejdningsprocesser, som materialerne gennemgik fra natur til færdigt produkt," fortæller Marie-Louise Nosch.

"Danmark har en enestående samling af forhistoriske tekstiler og dragter. Og i Forsøgscetret i Lejre findes stor kunnen og praktisk viden om tekstilfrembringelse og -bearbejdning. Men vi har manglet indsigt i den tid, som dragterne kommer fra, og viden om dem, som bar dragterne. Det hul fylder vi ud. Vores mål er at give tekstiler og tekstilproduktion en plads i vores kultur-

historie, og vores forskere arbejder med vidt forskellige perioder. Fra tekstiler i forhistorisk tid til tekstiler efter 2. Verdenskrig."

Støtte fra Det Frie Forskningsråd

Center for Tekstilforskning drives i perioden 2005-2010 primært af midler fra Danmarks Grundforskningsfond plus enkeltbevillinger til konkrete projekter, fortrinsvis fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK).

"Center for Tekstilforskning er eksempel på et humanistisk projekt, der har bragt dansk forskning i absolut front og har opnået høj international status. Centret har udviklet sig til det sted, som man kontakter, når man gør fund af velbevarede tekstiler og i det

hele taget arbejder med tekstiler i fortid og nutid," siger arkæolog Ingolf Thuesen fra FKK.

Center for Tekstilforskning næste store projekt er EU-projektet med seks samarbejdspartnere og et samlet budget på 31 millioner kroner, der skal udforske beklædningens rolle som identitetsskaber inden og uden for Romerrigets grænser.

Kontakt

Forskningsleder Marie-Louise Nosch
Center for Tekstilforskning
Københavns Universitet
Telefon: 35 32 96 91/ nosch@hum.ku.dk